

Sygn. akt II USK 18/21

POSTANOWIENIE

Dnia 13 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z wniosku Q. Spółki z o. o. z siedzibą w Z., A. C., M. D., K. A., R. P., E. B., M. B., K. Z.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.
z udziałem zainteresowanej M. J.
o podleganie ubezpieczeniu społecznemu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 13 stycznia 2021 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy Q. Spółki z o. o. z siedzibą w Z. od postanowienia
Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 30 sierpnia 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...]. postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2018 r., po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym sprawy Q. Sp. z o.o. z siedzibą w Z. A. C., M. D., K. A., R. P., E. B., M. B., K. Z. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. o podleganie ubezpieczeniu społecznemu, na skutek zażalenia Q. Sp. z o.o. w Z. na postanowienie Sądu Okręgowego w Z. z dnia 8 marca 2012 r., podjął zawieszone postępowanie oraz umorzył postępowanie zażaleniowe.

Z ustaleń w sprawie wynika, że Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 21 kwietnia 2016 r. zawiesił postępowanie na podstawie art. 174 § 1 pkt 2 k.p.c.

Następnie Sąd Rejonowy w Z. postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2018 r. rozwiązał spółkę Q. sp. z o.o. w Z. W ocenie Sądu Apelacyjnego, przedmiotowa sytuacja uzasadniała umorzenie postępowania zażaleniowego na podstawie art. 355 w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

Od powyższego rozstrzygnięcia pełnomocnik Spółki złożył zażalenie, zaskarżając rozstrzygnięcie w całości. Po wezwaniu do uzupełniania braków formalnych, skarżący złożył oświadczenie, że jego pismo procesowe nazwane „zażaleniem” powinno być potraktowane jako „skarga kasacyjna”. Jednocześnie złożył wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na to, że jest ona oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Zdaniem skarżącego, Sąd drugiej instancji, w następstwie niedokonania subsumpcji ustalonego stanu faktycznego pod abstrakcyjny stan faktyczny zawarty w normie prawnej wynikającej z treści art. 355 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., błędnie uznał istnienie związku między procesowo ustalonym faktem a powyższą normą prawną, w sytuacji, gdy takie ustalenie faktu nie nastąpiło (nie nastąpiło ustalenie faktu prawomocnego rozwiązania spółki Q. spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w Z.) i w konsekwencji niewłaściwie zastosował prawo powołane w podstawie prawnej zaskarżonego postanowienia, tj. art. 355 k.p.c.

Skarżący wskazał, że następstwem przyjętej przez Sąd Apelacyjny utraty zdolności sądowej przez odwołującą Q. sp. z o. o. w Z. powinno być zawieszenie postępowania (art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c.), z kolei w razie utraty zdolności sądowej strony, postępowanie powinno zostać podjęte z chwilą ustalenia jej ogólnego następcy prawnego (art. 180 § 1 pkt 2 k.p.c.). Dopiero nienaprawialna, następcza utrata zdolności sądowej uzasadniałaby umorzenie postępowania na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. W przypadku wykreślenia podmiotu w trybie art. 25d ust. 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, toczące się przeciwko takiemu podmiotowi postępowanie winno zostać zawieszone na zasadzie art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. i zgodnie z art. 180 § 1 pkt 2 k.p.c. podjęte z udziałem następcy prawnego tego podmiotu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Zarzut oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jest chybiony. Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym, polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100). Błąd orzekającego sądu musi mieć charakter trwały, co oznacza obiektywnie istniejącą wadliwość zarówno w czasie procedowania przez sąd powszechny, jak i w momencie orzekania przez Sąd Najwyższy, gdyż dopiero wówczas dane uchybienie przybiera wskazaną w skardze kasacyjnej postać.

W rozpoznawanej sprawie sytuacja taka nie miała miejsca i oceny tej nie zmienia powołane przez skarżącego orzecznictwo, jak też sugerowane obowiązki sądu odwoławczego. Sąd Rejonowy w Z. (VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego) postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2018 r. rozwiązał spółkę Q. sp. z o.o. w Z. Postanowienie to uprawomocniło się w dniu 18 maja 2018 r. Następnie Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 13 września 2018 r. wykreślił Spółkę z rejestru, a postanowienie uprawomocniło się w dniu 12 września 2019 r.

Na tym tle w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. wyrok z dnia 9 grudnia 2011 r., II PK 63/11, LEX nr 1129342) wskazano, że decyzja sądu, czy należy najpierw zawiesić postępowanie (na podstawie art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c.), a następnie umorzyć (na podstawie art. 182 § 1 zdanie drugie k.p.c.), czy też od razu postępowanie umorzyć (na podstawie art. 355 § 1 k.p.c.), bez wcześniejszego zawieszania, zależy od okoliczności konkretnej sprawy. Jeżeli w chwili podejmowania decyzji o umorzeniu postępowania jest dla sądu oczywiste i pewne (co wynika z ustaleń faktycznych), że utrata zdolności sądowej przez stronę jest trwała, nieodwracalna (definitywna), wtedy kolejne zawieszanie postępowania po to tylko, aby niezwłocznie je umorzyć, jest zupełnie zbędne. Nie można zapomnieć, że na wezwanie Sądu o informację, czy Spółka prowadzi działalność i czy ma majątek (skutecznie doręczone), nie udzielono odpowiedzi. W tym stanie faktycznym zaskarżone czynności Sądu Apelacyjnego nie wypełniają przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., bowiem wykreślenie z Rejestru Przedsiębiorców oznacza zakończenie bytu prawnego osoby prawnej, skutkujące następczą utratą zdolności sądowej, gdyż w takim przypadku nie ma innego podmiotu (następcy prawnego), który mógłby przejąć aktywa i pasywa spółki (zob. także postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 3 marca 2019 r., I FSK 1736/16, LEX nr 2631598).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.